

3792

Mustafa Yeneroğlu
İstanbul Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Hukuk ve Adalet Politikaları Başkanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 31.08.2023

Mustafa YENEROĞLU
İstanbul Milletvekili

Türkiye'de işkence ve kötü muameleye yönelik iddia ve şikâyetler son zamanlarda gittikçe artmıştır. İnsan hakları alanında faaliyet gösteren ulusal kuruluşlar yanında uluslararası kuruluşların raporlar ve verilerinde dahi buna ilişkin önemli tespitler yer almaktadır.

Son olarak, Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) tarafından geçtiğimiz günlerde “2022 yılı Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri Raporu” yayınlanmıştır. TİHV'nin tespitlerine göre işkence ve kötü muamele gördüğü için 2022 yılında TİHV'ye başvuranların sayısı önceki yıla göre yüzde 22 artmıştır. 1.201 kişinin kendisi ya da bir yakını işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı için vakfa başvuru yapmış, başvuranların en küçüğünün 3 yaşında olduğu ifade edilmektedir. Raporda TİHV'nin tarihinde, 2001 yılındaki en yüksek başvuru sayısından sonraki en yüksek ikinci başvuru sayısına ulaşıldığı belirtilmektedir. Rapora göre, 497 kişi ters kelepçeli halde bekletilmiş, 80 kişi fiziksel cinsel tacize, 3 kişi tecavüze uğramıştır. Başvuranların yüzde 43,5'inin cinsel işkence gördüğü tespit edilmiştir.

Öte yandan tarafıma yapılan onlarca başvuruda ceza infaz kurumlarında fiili infaz süresini tamamlamış olsa da idare ve gözlem kurullarının özellikle terör suçundan hüküm giyenlere yönelik somut kriterleri göz ardı ettiği, hükümlülerin “iyi halli olmadığına dair” yaptıkları değerlendirmeler ile toplamda on yıl ve daha fazla hapis cezası alanlar ile terör suçu kapsamında cezalandırılan mahkûmların mahpusluk durumlarının keyfi olarak devam ettirildiği ifade edilmektedir.

Diğer taraftan bugün itibari ile resmi olarak hasta mahpus sayısı tam olarak bilinmese de cezaevlerinde yaşanan ölüm sayılarında artış olduğu bir gerçektir. Son zamanlarda birçok sağlık kuruluşundan cezaevinde kalamaz şeklinde raporu bulunan mahpusların, Adli Tıp Kurumu'nun aksi yönde rapor vermesi nedeniyle tahliye edilmediği görülmektedir. Hastalıklarına rağmen tahliye edilmeyen, haklarında cezaevinde kalabilir şeklinde Adli Tıp Kurumu raporu verilen mahpusların en başta yaşam hakkı tehdit altında olduğu gibi bu kişiler hukuksuz uygulamalarla özgürlüklerinden de mahrum bırakılmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Ülkemizde ağır insan hakları ihlalleri kapsamında sistematik ve yaygın bir şekilde işkence ve kötü muamele iddiaları hakkında bugüne kadar Bakanlığınızca hangi çalışmalar yapılmıştır?
2. İşkence kapsamındaki dosyaları kamuoyuna taşıyan gazeteciler hakkında adli soruşturmalar açılmakta mıdır? Eğer açılmışsa kaç gazeteciye hangi suçlardan adli işlem yapılmıştır? Bunlardan kaç kamu davasına dönüşmüştür?

Mustafa Yeneroğlu
İstanbul Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Hukuk ve Adalet Politikaları Başkanı

3. Ceza infaz kurumlarında meydana gelen işkence ve kötü muamele olayları ile ilgili olarak Cumhuriyet Başsavcılıklarına intikal eden kaç şikâyet bulunmaktadır? Bu şikâyetlerin akıbeti ne olmuştur?
4. Resmi rakamlara göre 2020, 2021, 2022 ve 2023 yılında ceza infaz kurumlarında hayatını kaybeden toplam mahpus sayısı kaçtır? Yaşam hakkı ihlali kapsamında ceza infaz kurumlarında meydana gelen ölümler hangi sebeplerle ortaya çıkmaktadır? Şüpheli ölümler söz konusu mudur? Eğer söz konusu ise bu şüpheli ölümlerle ilgili başlatılan soruşturma bulunmakta mıdır? Varsa bu soruşturmaların sonucu ne olmuştur?
5. Resmi rakamlara göre 2020, 2021, 2022 ve 2023 yılında ceza infaz kurumlarında vefat eden hasta mahpus sayısı kaçtır? Hayati tehlikesi olmasına rağmen “toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturacağı” değerlendirmesi ile “infazına infaz kurumunda devam edilen” hasta mahpusların sayısı kaçtır? Ceza infaz kurumlarında bulunan yaşlı ve hasta mahpuslar için hangi önlemler alınmaktadır?
6. İnsan Hakları Eylem Planı’nda bir yılda gerçekleştirilmesi vaat edilen “*Özel infaz usullerinin kapsamı genişletilecek, ağır hasta, yaşlı veya engelli gibi hükümlülerin cezalarını konutta infaz edebilmelerine ilişkin imkânlar artırılacaktır.*” ve “*Engellilik, hastalık veya kocama nedeniyle ceza infaz kurumunda yaşamını yalnız başına idame ettiremeyen hükümlüler bakımından cezanın denetimli serbestlik tedbiri altında infazına ilişkin uygulamanın kapsamı genişletilecek, bu hususta kamu hastanelerinden alınacak raporla yetinilmesine ilişkin düzenleme yapılacaktır.*” vaatleri üzerinden geçen bir yıldan fazla süreye rağmen neden yerine getirilmemiştir?
7. Ceza infaz kurumlarında bulunan idare ve gözlem kurulunun iyi hal değerlendirmesi kapsamında yaptığı işlemlerde kaç mahpus hakkı olmasına rağmen denetimli serbestlik ile infaz kapsamında tahliye edilmemiştir? Bu çerçevede idare ve gözlem kurulu özellikle siyasi suçlardan hapis hanelerde bulunan mahpuslar ile ilgili olarak neden olumsuz raporlar düzenlemektedir? Bu kurulların ortak bir değerlendirme ölçütü bulunmakta mıdır? Kurullar nedeniyle yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi hakkında bugüne kadar Bakanlığınızca bir çalışma yapılmış mıdır?